

Восеньскія ільняныя песні, распаўсюджанай формай кампазіцыйнай структуры якіх з’яўляецца маналог, адлюстравалі багаты ўнутраны свет жаночай душы, глыбіню думак і пачуццяў галоўных гераінь.

Літаратура

1 Восеньскія і талочныя песні / Склад. і аўт. уступ. артыкулаў А. С. Ліс, С. Т. Асташэвіч. Рэд. А. С. Фядосік – Мінск: Навука і тэхніка, 1981.– 679 с.

А. А. Дулуб

Навук. кір. **А. А. Станкевіч**,

д-р філал. навук, прафесар

ЭЛІПТЫЧНЫЯ КАНСТРУКЦЫІ Ў ПУБЛІЦЫСТЫЦЫ СЯРГЕЯ ГРАХОЎСКАГА

Эліпсіс – (грэч. *elleipsis* – недастача, пропуск) – пропуск асобных фрагментаў выказвання (слоў, словазлучэнняў), лёгка ўзнаўляльных па сэнсе з кантэксту. Гэта фігура маўлення надае выказванню экспрэсію, дынамізм і напружанасць: *Жартуючы, пайшлі ўніз па Савецкай. Я – следам* [1, с. 17].

Трэба звярнуць увагу на тое, што многія эліптычныя адзінкі патрабуюць дапамогі кантэксту для іх правільнага разумення: *Палова каменя вытыркалася з плота на вуліцу, другая – была ў двары* [1, с. 18].

Назіранні паказваюць, што эліпсіс можа ўваходзіць у склад як простага, так і складанага сказа. У апошнім выпадку ён ужываецца ў структуры заключнай прэдыкатыўнай часткі. Зразумела, што гэта патрабуе наяўнасці апушчаных фрагментаў выказвання ў папярэдняй частцы сказа: *Вуліцы нядаўняй радасці сталі крэматорыямі і могілнікамі, плошчы – лобнымі месцамі, пакалечаныя сукі – шыбеніцамі для тваіх няскораных сыноў і дачок* [1, с. 10].

Шырокае распаўсюджанне атрымалі эліптычныя канструкцыі з адсутным выказнікам, які не ўзнаўляецца з кантэксту і не падказваецца сітуацыяй, паколькі дзеянне або стан, абазначаны адсутным дзясловам-выказнікам, зразумелыя са структуры саміх сінтаксічных адзнак: *Я заўсёды спяшаюся да яго* [горада – А. Д.], *як на самае радаснае спатканне: ён – калыска маёй чалавечай сталасці, ён – мой вялікі дом, у ім усё знаёмае і сваё* [1, с. 6].

Такім чынам, пропуск асобных лексем, сэнс якіх лёгка ўзнаўляецца з кантэксту, прыцягвае ўвагу чытача, актывізуе яго думку, прымушаючы разважаць над выказаным зместам, узнаўляць прапушчаныя словы, а лаканічная будова эліптычных канструкцый спрыяе змешчанай у іх інфармацыі набываць адпаведную яркасць, выразнасць, экспрэсію.

Літаратура

1 Грахоўскі, С. Так і было: Артыкулы. Успаміны. Эсэ. – Мінск: Маст. літ., 1986. – 271 с.

М. В. Игнатенко

Науч. рук. **И. Б. Азарова**,

ст. преподаватель

РУССКАЯ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТЬ И НОВЫЕ ЖАНРОВЫЕ РАЗНОВИДНОСТИ КОМЕДИЙ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XVIII В.

Литературный энциклопедический словарь дает следующую характеристику термина: «Комедия (лат. *comœdia*, греч. *koinodia*, от *komos* – веселая процессия и *ode* – песня) – вид

драмы, в котором характеры, ситуации и действие представлены в смешных формах или проникнуты комическим» [1, с. 161].

Целью комедий в эпоху классицизма стали пропаганда идей Просвещения и осмеяние пороков, которые традиционно были выражены в мотовстве, глупости, жадности, лени героев. А. П. Сумароков, родоначальник русской драматургии, автор первой русской комедии, писал: «Свойство комедии издевкой править нрав» [2, с. 121].

Новая русская комедия возникла к началу второй половины XVIII в. К этому времени литература уже играла значительную роль в культурной жизни страны и была связана с важнейшими событиями русской истории.

Первые русские комедии А. П. Сумарокова «Нарцисс» и «Тресотиниус» были написаны в начале 1750-х г., поэтому вполне логичным является вывод, что только следующие 50 лет падают на развитие этого литературно-театрального жанра в России в XVIII в.

Русская комедия данного периода имеет свои жанровые разновидности: в творчестве А. П. Сумарокова это памфлетная комедия («Тресотиниус» и др.), комедия интриги и характера («Опекун» и др.) и комедия нравов («Рогоносец по воображению» и др.). Далее комедия приобретает следующие модификации: комедия характеров (Н. П. Николев «Самолюбивый стихотворец»), «слёзная комедия», или мещанская драма (М. М. Херасков «Безбожник»), и высокая комедия (В. В. Капнист «Ябеда»). В этих жанровых разновидностях по-разному отражалась русская действительность.

Комедия второй половины XVIII в. внесла значительный вклад в становлении русской комедии, оказала влияние на развитие русского национального театра и подготовила стих для комедии А. С. Грибоедова «Горе от ума».

Литература

1 Кожевников, В. М. Литературный энциклопедический словарь / В. М. Кожевников, П. А. Николаев. – М.: Советская энциклопедия, 1987. – 752 с.

2 Сумароков, А. П. Избранные произведения / А. П. Сумароков. – Ленинград: Советский писатель, 1957. – 606 с.

А. В. Канаваленка

*Навук. кiр. В. К. Шынкарэнка,
д-р фiлал. навук, дацэнт*

СІВЫХ СТАГОДЗЯЎ ПЕРАЗОВЫ

Заўсёдны інтарэс мастакоў слова да шматвяковай мінуўшчыны найперш абумоўлены магчымасцю атрымаць адказ на шэраг канцэптואльных пытанняў. Больш дакладна: як суадносіцца асоба і час, як рэалізуецца чалавек у часе; хто ёсць «Я» як прадстаўнік сваёй нацыі, хто ёсць «Мы» як народ у гісторыі, дзе нашыя карані і ў чым іх сіла? Менавіта таму лепшыя творы дадзенай тэматыкі, напісаныя Уладзімірам Арловым, Леанідам Дайнекам, Генрыхам Далідовічам, Вольгай Іпатавай, Ягорам Коневым, Алесем Наварычам, Людзімілай Рублеўскай, Вітаўтам Чаропкам і іншымі, скіраваны на ўсебаковае ўзбагачэнне сучаснікаў праз засваенне неацэннага эмпірычнага і маральна-духоўнага вопыту папярэднікаў.

Л. Дайнека, што першапачаткова яшчэ ў паэзіі выявіў непадробную цікавасць да тэмы мінулага і непарыўнай повязі сівых вякоў з сучаснасцю, працягвае распрацоўваць яе і ў буйных эпічных формах. На сёння творы пісьменніка «Меч князя Вячкі», «След ваўкалака» і «Жалезныя жалуды», якія ўтварылі своеасаблівы гістарычны раманы цыкл, сталі ўжо праграмнымі. Адметна, што іх сюжэтна-кампазіцыйная прастора звязана не толькі з лёсамі і дзейнасцю выключна гістарычных асоб (Вячка, Уладзіслаў, Міндоўг), але і са зваротам аўтара да характараў звычайных людзей, не менш яркіх выдуманых герояў (Мірошка, Якаў, Валасач і інш.).